

BANDER SKAL JAGTES MED ØGET EFTERFORSKNINGSTRYK

Ekspllosioner i beboelseskvarterer og skuddrab og flere sårede på Christiania viser, at bander fortsat er voldsomme og kræver nyt fokus.

SF er ikke afvisende overfor strafskærpelser, men mener også at de er udtryk for ideofattigdom og afmagt. SF lægger derfor trykket på at begrænse bandernes synlighed og økonomi, som er udgangspunktet for konflikterne og skaber grundlaget for bander. Det betyder, at banderne skal ud af gadebilledet, og politiet skal have nye værktøjer til at gå efter deres forretninger.

Hvis vi vil banderne til livs, er vi nødt til at kigge på andre værktøjer end de evindelige strafskærpelser der er indført de senere år. De øgede strafammer bliver allerede benyttet af domstolene^[1] og der bliver i dag givet markante straffe for den groveste bandekriminalitet. Reelt kan vi ikke straffe hårdere for et drab begået i en bandekonflikt, end vi allerede gør i dag, og målet må være at øge risikoen for opdagelse. Det gør vi med bedre efterforskning.

Der er desuden brug for et nyt gear i forebyggelsen, som alle årene har været svært. For det er almindeligt, at uskyldige mindreårige og udsatte unge hyres til at stå forrest i hash-boderne, og alle eksisterende københavnske bander, herunder den forbudte LTF, er tilstede i gaden, hvor mord, trusler og overfald er blevet en del af normalbilledet.

Langt størstedelen af de uopklarede drab i København er i dag relateret til bandemedlemmer eller har motiv i en bandekonflikt. Den type drab er ofte svære at opklare, da ingen af parterne vil samarbejde med politiet, og drabene ofte bærer præg af grundig planlægning før, under og efter. Det er politiets vurdering, at det seneste drab på Christiania også er en del af en igangværende konflikt mellem to bander.

Foruden de mange bandedrab og den omfattende organiserede narkotikahandel, er banderne også i stigende grad involveret i massiv økonomisk kriminalitet. I august kunne Justitsministeriet fortælle, at der alene i det første halvår af 2023 er rejst 636 sigtelser mod rockere og bandemedlemmer. Sagerne spænder over forskellige sagstyper, men langt de fleste handler om hvidvask og bedrageri.

Samlet set udgør bandekriminalitet fortsat et kæmpe problem for vores samfund, og i SF ser vi et behov for en ny tilgang til problemet. Politi, forebyggende enheder og en bred kreds af aktører med viden på området bør sætte sig sammen og udarbejde en langsigtet strategi, som skal gøre op bandernes drab og hærgen i hele landet og samtidig præsenterer SF en række konkrete initiativer der kan sætte en stopper for bandernes hærgen.

I SF ønsker vi derfor:

Mindre synlighed – banderne ud af byen

En del af bandernes force er deres synlighed og tilstedeværelse. SF foreslår tre initiativer til at hindre dette:

- Helhedsplan for Christiania

SF mener, der er brug for et langsigtet svar på, hvordan vi håndterer, at volden og handelen flytter ud af Christiania med et øget tryk på Pusher Street. Det kræver en helhedsplan, hvor vi involverer os med de kræfter på staden, der ønsker et opgør med Pusher-street og alle tænkelige, konstruktive aktører. Regeringens løsninger er en her-og-nu-indsats, men helhedsplanen skal svare på, hvordan vi finder betydelige politiresourcer og foregriber et øget pres på hovedstadens overfyldte arrester og fængsler[1]. Her foreslår SF brug af såkaldt 'straks-fodlænke'[2], der kan lette presset på Kriminalforsorgens institutioner og sikre hurtig afsoning.

- Opholdsforbud til organiserede hash-handlere på Christiania

Organiserede hash-handlere skal forvises fra Christiania med øget brug af opholdsforbud. SF opfordrer til at Højesterets nye dom fra juni 2023 udnyttes. Dommen fastslår, at opholdsforbud efter §79 a også kan bruges mod den organiserede hashhandel på Christiania[4].

- Bedre muligheder for kommunalt opholdsforbud

SF ønsker bedre muligheder for at hindre, at rockerborge slår sig ned og deres øger

synlighed og tilstedeværelse i et område. I Esbjerg har man brugt reglerne om samlingsstedsforbud med succes, men er udfordret af den korte længde på forbuddet. I dag udløber et samlingsstedsforbud allerede efter tre måneder, og SF foreslår derfor, at det udvides til at gælde mindst et år med mulighed for forlængelse[8]. I Esbjerg nedlagde man det første forbud i marts 2022 mod klubben Comanches MC (tidligere Satudarah), men forsøger nu for anden gang at nedlægge et nyt, hvilket er ressourcetungt[3].

- Statskontrolleret salg af cannabis

Kampen om det lukrative cannabis-markede fører til voldelige konflikter. Derfor skal der etableret et statskontrolleret salg af cannabis for at tage det lukrative marked ud af bandernes kløer, og midst ligeså vigtigt: sikre, at udsatte unge ikke skal gå til kriminelle for at dække deres behov. Det vil mindske synligheden af bander, hvis dette lykkes.

Øget tryk på bandernes aktiviteter

Banderne er involveret i mange lyssky forretninger, og mange af deres konflikter handler om markeder og økonomi. SF mener derfor, at trykket skal øges på deres aktiviteter med følgende redskaber:

- Licensordning for leasingvirksomheder

Banderne er involveret i leasingselskaber[4]. Men leasing må hverken kunne misbruges til at tjene sorte penge eller erhverve luksusbiler og andre statussymboler, som understøtter den utryghedsskabende stemning, banderne dominerer gaderummet med. SF har gentagne gange foreslået en licensordning, der vil formene bandernes selskaber adgang til markedet. Statsrevisorernes kritik[5] af Motorstyrelsens håndtering af leasingselskaber kalder på en ny og gennemtænkt løsning[6]. Forslaget er støttet af leasingbranchen[5], der også er villige til at finansiere ordningen selv.

- Specialiserede synshaller og bedre værktøjer til at opdage klonede køretøjer

Rigspolitiet vurderer, at den økonomiske kriminalitet i bandemiljøet er stigende i omfang og kompleksitet[7]. Her indgår luksusbiler, både hvad angår tyveri og kloning, som en del af bandemiljøets indtægtsgrundlag. Politiet oplever, at importerede køretøjer bliver indregistreret som en anden og ofte mindre luksuriøs bilmodel for derved at opnå en lavere registreringsafgift og tilsvarende har politiet konstateret, at der i synshaller sker ulovlig indregistrering af stjålne klonede køretøjer. Endelig har der været flere sager om vanvidsbilisme og klonede leasingkøre-tøjer der har vist sig at være relaterede til rockere og bandemedlemmer. SF ønsker:

- 1) særligt specialiserede synshaller for importerede biler, der kan afsløre kloning
- 2) udstyr der kan screene, hvorvidt der er foretaget ulovlige ændringer i køretøjernes styresystemer og identifikationsnumre. Der findes i dag sådant udstyr der kan anvendes operativt på gaden ved fx standsning af en bil, og hvor det kun kræver få sekunder at udlæse alle informationer fra bilen, med henblik på at afklare om den er klonet.
- Straks-fodlænke til bandemedlemmer hvis der er ventetid på afsoning

Hammeren skal falde ved alle former for kriminalitet, som rockere og bander begår. Hvis de begår ulovligheder, som medfører en dom til senere afsoning, foreslår SF, at afsoningen starter med en elektronisk fodlænke med det samme. Det skal sikre, at bander ikke fortsat spreder skræk og rædsel i nabolaget i ventetiden. Øget brug af 'straks-fodlænke' vil desuden kunne frigøre mange pladser i Kriminalforsorgens institutioner[9] og dermed sikre pladser til lukningen af Pusher Street.
- Effektiv fodlænkekontrol med prøveløsladte bandemedlemmer

For at hindre, at prøveløsladte bandemedlemmers nærmer sig Christiania, rockerborge eller visitationszoner foreslår SF, at det undersøges, om man kan anvende den "omvendte" norske fodlænke-ordning, som SF fik flertal for at indføre til voldelige eller stalkende ekspartnere, til formålet[10]. Fodlænken giver en alarm, hvis man bryder grænsen til en nærmere defineret zone.
- Full stop for bande-besøg i kriminalforsorgens institutioner.

Det er ikke nemt at resocialisere bandemedlemmer, hvis de stadig kan få besøg af deres bandebrødre. SF ønsker derfor et gennemsyn af straffuldbyrdelseslovens bestemmelser med henblik på en opstramning, så der ikke kan finde besøg sted fra aktive klub- eller bandekammerater. Nærtstående personer såsom ægtefælle eller samlever, børn, børnebørn og forældre vil fortsat kunne opnå besøg.
- Stop for bandemedlemmers proforma-flytninger

Der skal styr på bandemedlemmers proforma flytninger mellem kommunerne. De skal ikke kunne omgå beskæftigelsesindsats eller myndighedernes søgelys ved at skifte bopælsadresse på tværs af kommuner. Ydelsesafdelinger og kontrolgrupper skal kunne arbejde ubesværet på tværs af kommunegrænser, og det skal være nemmere at pålægge sanktioner, når banderelaterede personer udebliver fra kommunale rådighedssamtaler. Der er også brug for bedre samarbejde mellem PET og kommuner vedr. ind og udrejse af landet.
- Sikkerhedsgodkendelse af personer på havne

I august kom det frem, at rockere har infiltreret havnen i Århus, og at der således var 30 personer i miljøet ansat. Det er en risiko i forhold til indsmugling, og SF foreslår derfor, at de ansatte – i stil med lufthavne – sikkerhedsgodkendes. Det vil luge brodne kar ud.

- 'Bytter' – skal være en skærpende omstændighed

Det er velkendt at konflikter i rocker-bandemiljøet er kendetegnet ved hævnaktioner og gengæld for fx angreb, overfald, drabsforsøg og drab. Hvis det kan bevises, at et bestemt kriminelt forhold er planlagt som en 'bytter' i forbindelse med en banderelateret konflikt, bør dette i sig selv udgøre en skærpende omstændighed.

- Udvidet Al Capone samarbejde i politikredsene

Vi kan konstatere, at banderne bedriver stadig mere avancerede former for svig og trækker på professionel hjælp, hvilket kalder på et fokus-skift i efterforskningen. Bandernes økonomi og pengestrømme skal endevendes for at dæmme op for hvidvask, momskarruseller, social bedrageri mm. Metoden har tidligere vist sit værd overfor rockerne og det er på tide at udvide det såkaldte Al-Capone samarbejde ved at inkludere Gældsstyrelsen i det eksisterende samarbejde mellem politiet, Skattestyrelsen og kommunerne. Det skal bl.a. give et øget fokus på mulighederne for at inddrive gæld hos personer i bandemiljøet. Der bør ligeledes etableres en national, tværgående efterforskningsgruppe, der målrettet og med primær fokus på bandemiljøet, skal efterforske sager om bl.a. organiseret skatte- og momssvig.

- Indsats i kioskmiljøer i forhold til ulovlige varer

Der skal laves flere kontroller i forhold til ulovlige varer og med fokus på varernes sporbarhed – altså hvor de kommer fra. Salg af ulovlige varer er også med til at sikre banderne indtægter, og Sikkerhedsstyrelsen finder ofte ulovlige varer i især kiosker[6].

- Konfisker både, der smugler narko

TV2 kunne i foråret afsløre, at fiskerbåde bruges til narkosmugling. SF mener, at det skal undersøges, om vi kan bruge reglerne om konfiskation for vanvidsbilisme på de både, der medvirker til at smugle. Det vil virke præventivt, hvis man risikerer at miste sin båd, når man agerer villig kurer.

Flere skal stilles til ansvar med bedre efterforskning

- Politiets kapacitet til dekryptering skal styrkes

Organiserede kriminelle bruger ofte krypterede tjenester for skjule deres aktiviteter. Men når banderne opruster, skal politiet også, og SF foreslår at styrke politiets kapacitet til dekryptering – både med personale og teknologiske investeringer. At dekryptering er vigtig, slår National Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) fast i et folketings svar til SF[11]. Her er oplysninger fra de knækkede krypterede tjenester, SKY ECC og EncroChat indgået i over 100 sager, som dansk politi enten efterforsker eller har efterforsket. I et andet folketings svar oplyser Rigsadvokaten, at der er over 100 personer, som tilsammen har fået over 1000 års

fængsel, i sager hvor kryptotjenesterne indgår. Dekryptering har således vist sig som et markant og effektivt efterforskningsværktøj.

- Styrket efterforskning af kryptovaluta i dansk politi

Kryptovaluta er stadig et relativt nyt fænomen, og landets politikredse har derfor begrænset viden om kryptovaluta. Nationalt Cyber Crime Center (NC3) har dedikeret knap to medarbejdere^[12] til at understøtte politikredsene i deres efterforskninger gennem analyse af kryptovalutaspor og råder ifølge Justitsministeriet i dag over en licens til relevant analysesoftware. Det foreslås, at der sker en styrkelse af politiets efterforskning af kryptovaluta, herunder ved at der tilføres politiet yderligere årsværk til understøttelse af efterforskning af kryptovalutasvindler samt at der anskaffes yderligere licenser til analysesoftware.

- Mulighed for hemmelig ransagning i sager om hvidvask som nyt efterforskningsværktøj.

Ifølge Justitsministeriet^[13] har NSK i første halvår af 2023 rejst 636 sigtelser om økonomisk kriminalitet i bandesager. Hovedparten angår hvidvask. SF mener, at der derfor er behov for at skabe adgang til hemmelig ransagning i sager om hvidvask. Ifølge Retsplejelovens § 799 kan hemmelig ransagning kun ske, hvis det er af afgørende betydning for efterforskningen (indikationskravet), og hvis efterforskningen vedrører en forsætlig overtrædelse af en række nærmere bestemte overtrædelser af straffeloven. Og her er det i dag ikke muligt at foretage hemmelig ransagning ved overtrædelse af straffelovens § 290 a om hvidvask^[14].

- Mulighed for at bruge civile agenter i forbindelse med bandekriminalitet

SF vil tillade politiet at bruge civile agenter, da disse oftere kan komme tættere på det kriminelle miljø. Det er i dag kun politiet, som må bruge agenter og infiltrere kriminelle miljøer^[7]. Men civile kan nemmere komme tæt på et miljø, der er kendetegnet ved, at de toneangivende personer lader andre stå for fx opbevaring, afhentning eller bortskaffelse af fx, våben, stjålne biler o.lign. En øget brug af civile agenter vil skulle respektere. Udvidede muligheder for politiets anvendelse af civile agenter vil skulle tage højde for øget risiko for en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed (overskridelse af provokations-forbuddet).

- Mulighed for at bruge agenter i bagudrettet efterforskning

Brug af agenter er et indiskutabelt et effektivt efterforskningsværktøj og vi ønsker i SF at gå videre ad den vej, således at politiagenter kan indsættes i bagudrettet efterforskning. Agenter kan i dag kun bruges i efterforskning af igangværende kriminalitet, og ikke kriminalitet der allerede har fundet sted. Samtidig er vi opmærksomme på de udfordringer der er ved af

brugen af undercover-agenter og vi ønsker sikkerhed for at dette adresseres. Bevismiddeltilsynet omfatter i dag kun tekniske beviser, og vi arbejder for at det i fremtiden kommer til at føre tilsyn med alle typer beviser fremover.

En vej ud af bandekriminaliteten

SF finder, at der ofte er en stor idefattighed, når det handler om forebyggelse af bandekriminalitet. Derfor skal der bl.a. nedsættes en kommission, ligesom der skal tages flere her-og-nu-skridt.

- Nedsættelse af forebyggelseskommission

SF foreslår, at der nedsættes en forebyggelseskommission, således at vi bliver klogere på, hvad der er af viden i dansk og international kontekst om bekæmpelse af bandekriminalitet. Bandepakkerne er ofte idefattede, når det handler om forebyggelse, og det skal der rådes bod på. SF henviser til, at Lene Espersen som justitsminister i 2007 nedsatte en Ungdomskommission, som gjorde noget lignende.

- Akut krisecenter til kriminalitetstruede unge

Når et ungt bandemedlem bliver beordret at udføre meget alvorlig kriminalitet, fx begå et drab eller lignende, står vedkommende i en ekstrem situation med helt uoverskuelige konsekvenser. Der bør være mulighed for akut at undslippe bandemiljøet og søge ophold og hjælp på et krisecenter der er specialiseret i bande-exit og de særlige problemer der relaterer sig hertil ift. sikkerhed mv. Dette har det tidligere bandemedlem Haidar Ansari foreslået.

- Rekruttering af børn og unge til kriminalitet skal gøres ulovligt i sig selv

SF ønsker en udvidelse af straffelovens bestemmelser om medvirken, så det er strafbart hvis en gerningspersons handling er egnet til at give den unge forudsætninger for at begå kriminalitet. Det er desværre blevet udbredt, at voksne og erfarne bandemedlemmer lader (ofte sårbare) børn og unge udføre strafbare handlinger for selv at undgå strafansvar[8]. Københavns Politi ser en tendens til, at flere unge i alderen 15-17 år samt socialt udsatte og marginaliserede personer i øvrigt bliver sigtet for at tage del i hashhandlen på Christiania[9]. I 2022 blev 100 unge således sigtet. Også Østjyllands Politi melder om at børn helt ned til 10-års alderen udnyttes til bandekriminalitet[10]. Det vidner om en ekstrem kynisme, og er samtidig dybt skadeligt for den unges tilværelse og livsmuligheder og i sidste ende for samfundet.

- Exitprogrammer skal styrkes og inkludere pårørende

At forlade et voldeligt bandemiljø er en af de største livsstilomlægninger, som en person

kan gå igennem[2]. Erfaringer med exitprogrammet har vist, at exitkandidaternes nære relationer er særdeles vigtige i forhold til at understøtte deltagelse i et exit-for-løb, ligesom exitkandidaters pårørende spiller en afgørende rolle i exitkandidaternes liv og motivation for at skabe en tilværelse uden for det kriminelle miljø[11]. Især i opstart af et exitforløb er der særligt behov for støtte til exitkandidater, dels i forhold til bruddet med bandemiljøet og dels til udvikling af nye tanke- og handlemønstre. Ved at give de nærmeste pårørende mulighed for at blive inkluderet helt eller delvist i et behandlingsforløb med fx psykologhjælp og akut, midlertidig relokalisering, kan de pårørende i højre grad bidrage til et succesfuldt bande-exit.

- Pårørende skal involveres og kunne få relevante oplysninger

Det er på tide med et sporskifte i bandeindsatsen. Vi har ramt loftet mht. strafskærpelser og har haft for lidt fokus på forebyggelse i de hidtidige bande-pakker. Det blandt andet vigtigt, at vi får brugt de ressourcer, der ligger hos familierne til de bandekriminelle. Fx skal forældre helt op til barnets 18. år informeres, hvis deres barn er havnet i banderelateret kriminalitet. Pårørende vil ofte gerne hjælpe med at få deres børn på ret køl, men de hindres i dag, fordi de ofte ikke ved besked om, hvad deres børn og unge er havnet i. Beskeder fra det offentlige, fx bøder eller indkaldelse til retten, havner i den unges e-boks og dermed går uden om forældrene.

- Kommunerne skal orienteres om bandemedlemmers løsladelse

SF foreslår, at kommunerne oplyses om løsladtes bandetilhørsforhold. Københavns Kommune har appelleret til, at de får disse oplysninger, da det ifølge kommunen er afgørende, at kriminalforsorgen orienterer dem i god tid, da de ikke kan lave en målrettes indsats, hvis ikke de ved, at en løsladt har et bandetilhørsforhold[12].

[1] [Domstolene følger generelt lovgivers anvisninger om strafudmåling | Justitsministeriet](#)

[1] <https://www.dr.dk/nyheder/indland/trykket-stiger-i-et-i-forvejen-preset-faengselssystem-med-regeringens-planer-om>

[2]

https://www.ft.dk/ripdf/samling/20222/beslutningsforslag/b78/20222_b78_som_fremsat.pdf

[4] <https://domstol.dk/hoejesteret/aktuelt/2023/6/opholdsforbud-som-foelge-af-organiseret-hashhandel-paa-christiania/>

[8] <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/forbuddet-mod-at-rockere-modes-pa-brolaeggervej-udlober?publisherId=13560064&releasId=13701604>

[3] [Politi fastholder massiv politimæssig indsats mod tilholdssted for Comanches MC | Nyheder | Syd- og Sønderjyllands Politi](#)

[4] <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2020-02-07-banderelaterede-involveret-i-leasingselskaber>

[5] [Beretning om Skatteministeriets kontrol på leasingområdet | Rigsrevisionen](#)

[6] [Skrap regulering af leasingbranchen nødvendig | De Danske Bilimportører \(ritzau.dk\)](#)

[5] <https://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/brancheforening-efter-konkurs-det-skader-helt-enormt/8364382>

[7] <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/nye-tal-636-sigtelser-for-banderelateret-oekonomisk-kriminalitet-i-foerste-halvaar-af-2023/>

[9] [REU Almdel endeligt svar på spørgsmål 692 Besvarelse af spørgsmål nr 692 Alm del fra Folketingets Retsudvalgpdf \(ft.dk\)](#)

[10] <https://www.ft.dk/samling/20222/almdel/reu/spm/273/svar/1932034/2664216.pdf>

[6] <https://www.sik.dk/nyheder/lattergas-snus-og-tyggetobak-beslaglagt-koebenhavn>

[11] <https://www.ft.dk/samling/20222/almdel/reu/spm/562/svar/1954268/2701262.pdf>

[12] Justitsministeriet, 9. september 2022

[13] <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/nye-tal-636-sigtelser-for-banderelateret-oekonomisk-kriminalitet-i-foerste-halvaar-af-2023/>

[14] <https://www.ft.dk/samling/20222/almdel/reu/spm/381/svar/1946070/2687014/index.htm>

[7] https://www.ft.dk/ripdf/samling/20191/lovforslag/l104/20191_l104_fremsaettelsestale.pdf

[8] [Pusher Street nåede nyt lavpunkt, da en kun 13-årig dreng spurgte en civilbetjent, om han ville købe noget \(berlingske.dk\)](#)

[9] <https://www.ft.dk/samling/20222/almdel/reu/spm/5/svar/1927434/2656384.pdf>

[10] [Bander får hjælp af tiårige børn til ærinder og transport \(berlingske.dk\)](#)

[2] <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/exitprogram-kommer-bandemiljoer-til-livs-med-forebyggelse?publisherId=13559123&releaseld=13636975>

[11] [Ny dansk forskning: Relationer er afgørende for succes med exit fra kriminelle miljøer | Kristeligt Dagblad \(kristeligt-dagblad.dk\)](#)

[12] <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/bon-til-justitsminister-sig-nar-bandemedlemmer-forlader-faengslet?publisherId=13559151&releaseld=13594333>

VIL DU VIDE MERE?

Karina Lorentzen Dehnhardt

karina.dehnhardt@ft.dk

Gruppeformand

Retsordfører

Ordfører for landdistrikter (delt)